

רע"פ 5860/15 - פלונית נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 5860/15

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקשת: פלונית

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז - לוד, מיום 23.6.2015, בעפ"ג 28044-11-14, שניתן על ידי כב' השופטים: א' טל - נשיא; ז' בוסתן; ש' בורנשטיין.

בשם המבקשת: עו"ד אביטל גואר

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז- לוד (כב' השופטים: א' טל - נשיא; ז' בוסתן; ש' בורנשטיין), בעפ"ג 28044-11-14, מיום 23.6.2015, בגדרו נדחה ערעור המבקשת על גזר דינו של בית משפט השלום בראשון לציון (כב' השופטת ש' זמיר), בת"פ 56961-12-13, מיום 2.10.2014.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

2. ביום 8.5.2014, הורשעה המבקשת, על יסוד הודאתה במסגרת הסדר דיוני, בכתב אישום מתוקן, בעבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות (תקיפה של בן זוג), לפי סעיף 382(ג) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.

3. לפי עובדות כתב האישום, בתאריך 24.9.2013, בשעה 12:00 לערך, הגיעה המבקשת לביתו של בעלה לשעבר, ד.ס. (להלן: המתלונן), ודפקה על דלת הכניסה לבית, אולם המתלונן סירב לפתוח אותה. במעמד זה, פתח בנם הקטין של המבקשת והמתלונן, את הדלת, המבקשת נכנסה אל תוך הבית, וחיבקה את הקטין. המתלונן צילם את המבקשת באמצעות הטלפון הנייד שלו ועקב זאת התקרבה המבקשת אל המתלונן, חבטה בטלפון הנייד שלו, וכתוצאה מכך נשמט הטלפון הנייד וכבה. לאחר מכן, שרטה המבקשת את המתלונן בחזהו, בשפתו ובזרועו השמאלית. כמו כן, מתואר בכתב האישום, כי לאחר מכן, התכוון המתלונן לסגור את הדלת והדף את המבקשת אל מעבר למפתן, וכאשר מנעה ממנו המבקשת לעשות כן, היא נחבלה בידה הימנית.

4. ביום 2.10.2014, ניתן גזר דינו של בית משפט השלום. בית משפט השלום פירט את האמור בתסקיר שירות המבחן בעניינה של המבקשת, בו נכתב כי ניתן לשקול את ביטול הרשעתה ולהטיל עליה, כענישה חינוכית-הרתעתית, צו שירות לטובת הציבור (להלן: צו של"צ) בהיקף של 80 שעות, וזאת בהתאם לסעיף 192א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חסד"פ). בגזר דינו, התייחס בית המשפט להמלצת שירות המבחן, בציינו כי בית המשפט מוסמך להימנע מהרשעה רק באותם מקרים בהם אין הלימה בין חומרת העבירה, בהתאם לנסיבותיה הקונקרטיות, לבין ההשלכות שיש להרשעה על הנאשם. לאחר בחינת נסיבותיה האישיות של המבקשת ונסיבות ביצוע העבירה, סבר בית משפט השלום כי יש להותיר את ההרשעה על כנה, בקובעו כלהלן:

"לא ניתן לומר כי המקרה הנדון מצדיק הימנעות מהרשעה ודומה כי האינטרס האישי של הנאשמת [המבקשת] נסוג מפני האינטרס הציבורי במקרה דנן. המעשים בהם הודתה הנאשמת [המבקשת] אינם מעשים קלי ערך כלל ועיקר. מדובר בתקיפה אשר גרמה לחבלות בגופו של המתלונן וזאת בתוך ביתו ומבצרו של המתלונן. למרבה הצער תופעות אלימות על רקע סכסוך גירושין הן תופעות נפוצות. בתי המשפט מצויים לנקוט כלפי אלה העוסקים או רואים בשימוש באלימות כדרך לפתרון סכסוכים, בענישה משמעותית ומרתיעה והאינטרס הציבורי מחייב הוקעתם של עבירות מסוג זה. כמו כן, לא מצאתי כי עסקינן במקרה בו עלול להיווצר יחס בלתי סביר בין חומרתן של העבירות לבין הנזק הצפוי לנאשמת [המבקשת] מהרשעה. שירות המבחן עצמו מצוין כי לא עלה חשש ממשי לפגיעה בתעסוקה [...] עסקינן לכל היותר בפוטנציאל לפגיעה תעסוקתית הרחוקה ממימוש ולא ברור אם כלל תתממש ואין די בכך כדי לגבור על העדפת האינטרס הציבורי שבהרשעת הנאשמת [המבקשת]. (ההדגשות שלי - א.ש.)."

לאחר זאת, גזר בית משפט השלום את עונשה של המבקשת ל-3 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, לבל תעבור עבירת תקיפה או כל עבירת אלימות אחרת.

5. על פסק דינו של בית משפט השלום הגישה המבקשת ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, כאשר ערעורה נסוב, בדומה לנטען בבקשה זו, על עצם הרשעתה בדין. בערעורה פירטה המבקשת את נסיבות חייה, ואת נסיבות ביצוע העבירה, בציינה כי מדובר בנסיבות המצדיקות את ביטול הרשעתה. בין היתר, מסרה המבקשת כי היא גרושה ואם חד הורית לילד קטן, אשר עלתה ארצה בגפה מרוסיה בשנת 2007, היא מתגוררת בראשון לציון, ועובדת כסדרנית בחברת מזון. הוריה נפטרו לפני שנים רבות, כתוצאה ממחלות. בארץ מוצאה, השלימה המבקשת לימודי הנהלת חשבונות, ועבדה במקצוע זה עד לעלייתה ארצה, וזאת במשך 11 שנים. המבקשת הוסיפה עוד, כי היא בוגרת

קורס אנגלית מהאוניברסיטה הפתוחה, וקורס בניהול עסקי, לרבות הנהלת חשבונות ממכון "תפנית", והיא אף נרשמה ללימודי הנהלת חשבונות וחשבות שגר במכללת "פאר".

6. לטענת המבקשת, האירוע מושא הבקשה התרחש בעיצומו של הליך גירושין, בעת פגישה של המבקשת עם בנה הקטין, לאחר שהיא דאגה לשלומו, וכאשר שיחותיה אל המתלונן לא נענו. במהלך נישואיה למתלונן, כך נטען, סבלה המבקשת מהתנהלות נוקשה מצידו, לרבות שימוש באלימות מילולית, נפשית, וכלכלית. התנהגותו המשפילה של המתלונן כלפיה נמשכה אף לאחר גירושיהם, והיותה את הרקע לאירוע המתואר בכתב האישום, כך לשיטתה של המבקשת. עוד נטען, כי המתלונן מבקר ומערער על היכולת האימהית של המבקשת, וזאת על אף שפקידת הסעד התרשמה כי אין כל מקום לדאגה, בדבר טיפול המבקשת בילד. נסיבות אלו, ובפרט הפגיעה בדימויה העצמי ובאפשרויות תעסוקה עתידיות של המבקשת, על רקע היותה עולה חדשה ואם לקטין, החיה בנפרד מאביו, עולות כדי הנזק הנדרש לצורך ביטול הרשעתה.

7. לאחר הדיון הראשון בערעור, שהתקיים בתאריך 25.1.2015, הורה בית המשפט המחוזי על דחיית הדיון לצורך הצגת ראיה שיש בכוחה ללמד על כך שההרשעה עלולה לפגוע באופן ממשי בשיקומה של המבקשת, ויכולה לגרום לה נזק של ממש. במסגרת זו, המבקשת לא הציגה, לצורך תמיכה בטענותיה, מסמך לפיו הרשעתה תמנע ממנה לעסוק בהנהלת חשבונות, מקצוע בו עסקה ברוסיה. ואולם, המבקשת טענה כי היא נרשמה ללימודי חשבי שגר במכללת "פאר", אשר מפוקחת ע"י לשכת רוה"ח, וכאשר פנתה למשרדי רואי חשבון מסוימים הובהר לה כי לא תהיה נכונות להעסיק כמנהלת חשבונות, מי שהורשעה בעבירה פלילית.

8. פסק דינו של בית המשפט המחוזי ניתן בתאריך 23.6.2015. בפסק הדין, חזר בית המשפט המחוזי על ההלכה, לפיה הימנעות מהרשעה הינה החריג, וכי לרוב קיומה של אחריות בפלילים מחייבת הרשעה וענישה. בין השאר, התייחס בית המשפט לכך כי כאשר נבחנת האפשרות להימנע מהרשעה, יש להצביע על נזק מוחשי-קונקרטי, שעשוי להיגרם לנאשם, אם יורשע בדיון, ואין להידרש לאפשרויות תיאורטיות, על פיהן עלול להיגרם לנאשם נזק כלשהו בעתיד. זאת, מהטעם שבחינת נזקים אפשריים תחייב את בית המשפט להידרש לתרחישים תיאורטיים, שאין לדעת אם יתממשו בעתיד, ולא ברור עד כמה תהיה להרשעה השפעה על התכונות. בהתייחסו למקרה הקונקרטי, סקר בית המשפט המחוזי את נסיבות האירוע; את נסיבותיה האישיות של המבקשת; את תסקירי שירות המבחן ודו"ח פקידת הסעד; וכן עמד על ההליך הטיפולי הקבוצתי שעברה המבקשת במרכז למניעת אלימות. לבסוף, החליט בית המשפט המחוזי להותיר את הרשעתה של המבקשת על כנה, בציינו כי:

"אין בנזק שעל פי הנטען צפוי לשיקומה ולעתידה של המערערת [המבקשת] כדי להצדיק את ביטול הרשעתה שכן לא הוצגה בפנינו כל ראיה התומכת בטענת המערערת [המבקשת] לפיה הרשעתה תמנע ממנה לעבוד כמנהלת חשבונות [...] אין די ברצון או בכוונה ללמוד מקצוע ולעבוד בו כדי להצביע על פגיעה מוחשית וקונקרטית לצורך אי הרשעה, מה שגם שכאמור לא הוכח שתמנע מהמערערת [המבקשת] האפשרות לעבוד במקצוע זה אם וכאשר תחל בלימודיה ותסיימם בהצלחה" (ההדגשות שלי - א.ש.).

בקשת רשות ערעור

9. בתאריך 31.8.2015, הוגשה בקשת רשות הערעור שלפניי. בבקשתה, חוזרת המבקשת על עיקרי

עמוד 3

טיעוניה, כפי שהועלו במסגרת הערעור. המבקשת חזרה ופירטה את נסיבות חייה, בהדגישה את העובדה כי עברה הפלילי נקי, ואת רף האלימות הנמוך בו נקטה המבקשת, לטענתה, במהלך האירוע, שבסופו נחבלה המבקשת גם היא. בנוסף, עמדה המבקשת על הרקע המורכב שהוביל לאירוע, כאשר במרכז עומדת הפגיעה שחוותה מצידו של המתלונן. המבקשת הוסיפה עוד, כי יש ליתן משקל של ממש להודייתה באשמה, לחרטה שהביעה ולנטילת האחריות מצידה, ועמדה על המחיר הכבד שהיא עלולה לשלם בחייה המקצועיים, עקב הרשעתה בדין. כמו כן, נטען על ידי המבקשת כי שאלת הרשעתה מעוררת סוגיה משפטית בעלת חשיבות ציבורית, כאשר "בחינתה מעלה את הצורך לפרש את הדרישה לפגיעה בשיקום תוך התחשבות בנסיבותיה האישיות". לשיטתה של המבקשת, אין מקום לפרשנות צרה המתמקדת, יתר על המידה, בנזק הקונקרטי העלול להיגרם לה במקרה של הרשעה, ויש לבחון בכובד ראש את האפשרות כי ייגרם לה נזק פוטנציאלי.

דיון והכרעה

10. כלל ידוע הוא, כי בקשת רשות ערעור בסוגיה שכבר נדונה והוכרעה בשתי ערכאות קודמות לא תתקבל בנקל. בקשה שכזו תאושר רק במקרים שבהם מדובר בשאלה משפטית כבדת משקל בעלת השלכות ציבוריות נרחבות, החורגות מעניינו הפרטי של המבקש; או כאשר קיים חשש לעיוות דין או חשש לאי צדק חמור אשר נגרם לו (רע"פ 5775/15 וייצמן נ' מדינת ישראל (3.9.2015); רע"פ 5658/15 סמירנוב נ' מדינת ישראל (24.8.2015); רע"פ 5540/15 גאוי נ' מדינת ישראל (24.8.2015)). לאחר שעיינתי בבקשה שלפניי, אינני סבור כי המקרה דנן עונה על אמות המידה שנקבעו למתן רשות ערעור.

11. בקשת רשות הערעור מהווה, בעיקרו של דבר, חזרה על הטענות שנטענו בפני בית המשפט המחוזי. כידוע, בקשת רשות הערעור אינה אמורה לשמש כ"מקצה שיפורים" לתוצאה שהתקבלה בערעור, ועל כך עמדתי מספר פעמים בעבר (רע"פ 3319/15 שקיראת נ' יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה (20.7.2015); רע"פ 4797/15 כהן נ' מדינת ישראל (15.7.2015); רע"פ 3998/15 פלוני נ' מדינת ישראל (28.6.2015)).

12. די בטעמים אלו, כשלעצמם, בכדי לדחות את בקשת רשות הערעור אשר מונחת לפניי. אוסיף, למעלה מן הצורך, כי חוות דעתם של הערכאות הקודמות מקובלת עליי, ואין בידי לקבל את טענותיה של המבקשת לעניין ביטול הרשעתה. בית משפט זה דן, לא פעם, בסוגיה הנוגעת להימנעות מהרשעה של נאשם, בהתאם להלכה שנקבעה בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997), שם נאמר:

"בפסיקתנו נקבע, כי המבחן ללא הרשעה הינו חריג לכלל, שכן משהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם וראוי להטיל אמצעי זה רק במקרים יוצאי דופן, שבהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה [...] הימנעות מהרשעה אפשרית אפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים".

אינני סבור כי נסיבותיה האישיות של המבקשת נכנסות לגדר אותם מקרים חריגים, בהם תהא הצדקה להימנעות מהרשעה. זאת, לאחר שהובהר כי לא צפוי למבקשת נזק קונקרטי וממשי כתוצאה מהרשעתה. כבר עמדתי בעבר על כך, שבסוגיית ההימנעות מהרשעה, יש להצביע על נזק קונקרטי שעלול להיגרם לנאשם, ואין ניתן להסתפק ב"תרחיש

תיאורטי" לפיו אפשר שייגרם נזק מעין זה, בנסיבות מסוימות (וראו, בהקשר זה, רע"פ 3989/15 גוזלאן נ' מדינת ישראל (9.8.2015); רע"פ 2136/15 פלוני נ' מדינת ישראל (29.3.2015); רע"פ 7109/14 סייג נ' מדינת ישראל (20.11.2014)).

13. סוף דבר, בקשת רשות הערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, כ"ג באלול התשע"ה (7.9.2015).

שׁוֹפֵט
